

Т.А. Жадан

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті розглянутий порядок здійснення державного контролю за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності органами Державної контрольно-ревізійної служби України

Постановка проблеми. Однією з найважливіших функцій державного регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств всіх форм власності є функція контролю. Цю функцію держава здійснює за допомогою контролюючих органів, які мають право перевіряти суб'єктів підприємницької діяльності. Їхні повноваження встановлюються законами, підзаконними нормативними актами, і в кожного контролюючого органу є різні підстави для проведення перевірок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням контролю за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності присвячені праці відомих вчених, таких як Бутинець Ф.Ф., Бардаш С.В., Малюга Н.М., Петренко Н.І., Білуха М.Т., Усач Б.Ф. та інших.

Метою статті є дослідження порядку здійснення державного контролю за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Указу Президента України «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності» від 23 липня 1998 року № 817/98 [1], який впорядковує діяльність різноманітних органів контролю, контролюючими органами, які мають право

проводити планові та позапланові виїзні перевірки фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, є:

- органи державної податкової служби - стосовно сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та державних цільових фондів, неподаткових платежів;

- митні органи - стосовно сплати ввізного мита, акцизного збору та податку на додану вартість, які справляються у разі ввезення (пересилання) товарів на митну територію України в момент перетинання митного кордону;

- органи державного казначейства, державної контрольно-ревізійної служби та органи державної податкової служби в межах їх компетенції - стосовно бюджетних позик, позик та кредитів, гарантованих коштами бюджетів, цільового використання дотацій та субсидій, інших бюджетних асигнувань, коштів позабюджетних фондів, а також належного виконання державних контрактів, проавансованих за рахунок бюджетних коштів.

Зазначені контролюючі органи мають право проводити перевірки фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності лише в межах їх компетенції. Здійснення планових та позапланових виїзних перевірок із зазначених вище питань іншими державними органами забороняється.

Розглянемо порядок проведення перевірок та повноваження Державної контрольно-ревізійної служби України.

Державна контрольно-ревізійна служба України здійснює свою діяльність, відповідно до Закону України від 26.01.93 р. № 2939-ХІІ «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» [2].

Головним завданням ДКРС є здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності в міністерствах та інших органах виконавчої влади, в державних фондах, у бюджетних установах і у суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах і в

організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують державне чи комунальне майно, виконанням місцевих бюджетів, розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому.

Державний контроль органами ДКРС здійснюється у формі планових та позапланових ревізій і перевірок.

Планова виїзна ревізія проводиться за сукупними показниками фінансово-господарської діяльності підконтрольних установ за письмовим рішенням керівника відповідного органу державної контрольно-ревізійної служби не частіше одного разу на календарний рік.

Тривалість планової виїзної ревізії не повинна перевищувати 30 робочих днів.

Позаплановою виїзною ревізією вважається ревізія, яка не передбачена в планах роботи органу державної контрольно-ревізійної служби і проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин:

- підконтрольною установою подано у встановленому порядку скаргу про порушення законодавства посадовими особами органу державної контрольно-ревізійної служби під час проведення планової чи позапланової виїзної ревізії, в якій міститься вимога про повне або часткове скасування результатів відповідної ревізії;

- у разі виникнення потреби у перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з підконтрольною установою, якщо підконтрольна установа не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної контрольно-ревізійної служби протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

- проводиться реорганізація (ліквідація) підконтрольної установи;

- у разі надходження доручення щодо проведення ревізій у підконтрольних установах від Кабінету Міністрів України, органів прокуратури, державної податкової служби, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, в якому містяться факти, що свідчать про порушення підконтрольними

установами законів України, перевірку додержання яких віднесено законом до компетенції органів державної контрольно-ревізійної служби;

- у разі, коли вищестоящий орган державної контрольно-ревізійної служби в порядку контролю за достовірністю висновків нижчестоящого органу державної контрольно-ревізійної служби здійснив перевірку актів ревізії, складених нижчестоящим органом державної контрольно-ревізійної служби, та виявив їх невідповідність вимогам законів. Позапланова виїзна ревізія в цьому випадку може ініціюватися вищестоящим органом державної контрольно-ревізійної служби лише у тому разі, коли стосовно посадових або службових осіб нижчестоящого органу державної контрольно-ревізійної служби, які проводили планову або позапланову виїзну ревізію зазначеної підконтрольної установи, розпочато службове розслідування або порушено кримінальну справу.

Позапланова виїзна ревізія може здійснюватися лише за наявності підстав для її проведення на підставі рішення суду. Позапланова ревізія підконтрольної установи не може проводитися частіше одного разу на квартал. Тривалість позапланової виїзної ревізії не повинна перевищувати 15 робочих днів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, державний контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств державної форми власності здійснюється органами ДКРС у формі планових та позапланових ревізій і перевірок. Проведення цих перевірок сприяє зміцненню державної фінансової дисципліни, поліпшенню фінансового стану підприємств і організацій, збереженню державного майна, попередженню зловживань, поповненню доходів бюджету [4].

Список використаних джерел. 1. Указ Президента України «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності» від 23 липня 1998 року № 817/98. 2. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26 січня 1993 року № 2939-ХІІ. 3. Бутинець Ф.Ф., Бардаш С.В., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 512 с. 4. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія. – К.: Знання - Прес, 2005. – 253 с.